

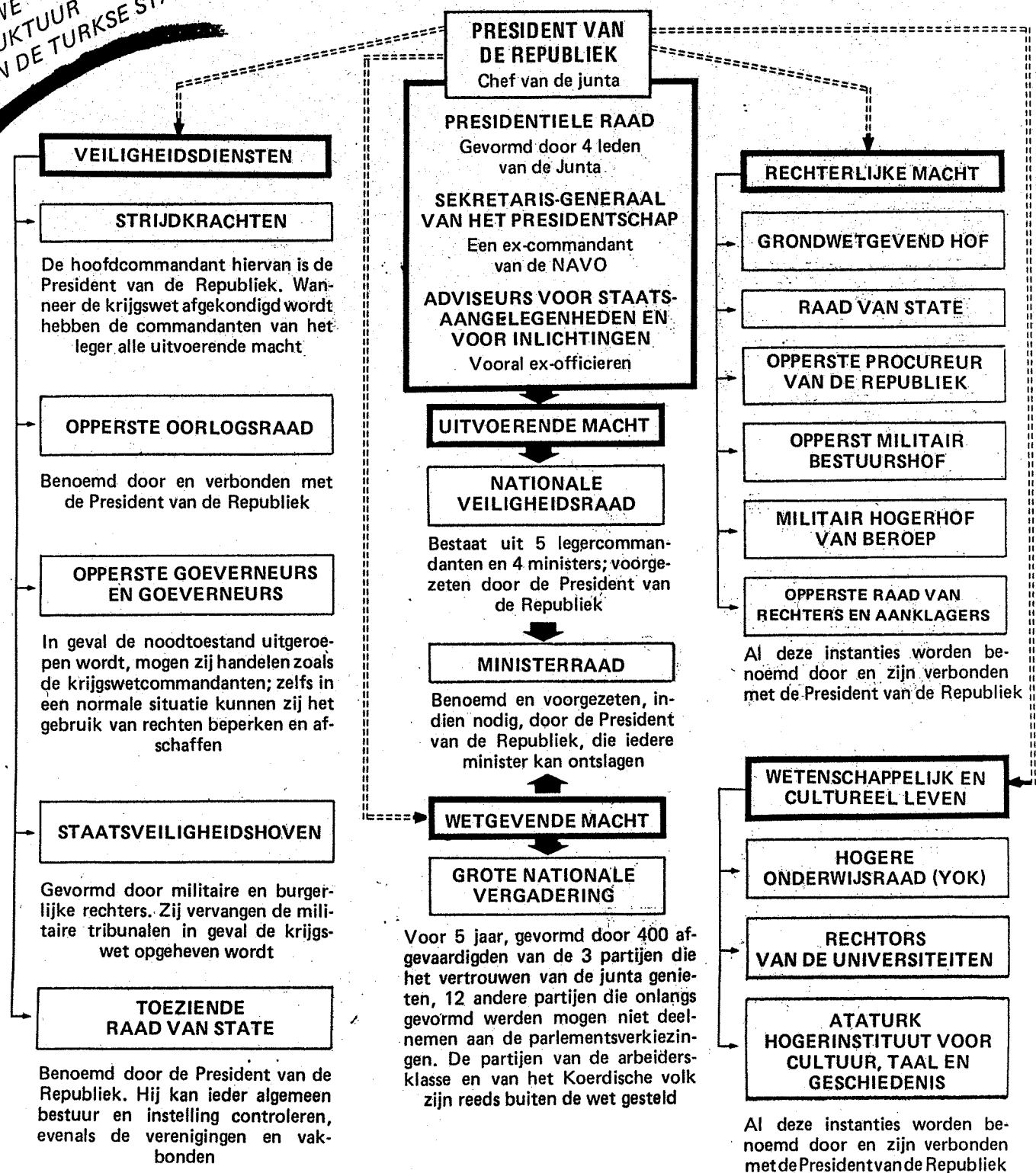
INFO TIJDK INFO - TIJDK INFO-TÜRK

bulletin mensuel • monthly bulletin • maandelijks bulletin

83

7EME ANNEE • PRIX: 50 FB • ABONNEMENT ANNUEL: 500 FB • CCP 000-1168701-45
INFO-TURK - SQUARE Ch. M. WISER 13/2 - 1040 BRUXELLES • TEL: (32-2) 230 34 72 •
EDITE PAR LE COLLECTIF TURC D'EDITION ET DE DIFFUSION • ISSN 0770 - 9664

NIEUWE
STRUKTUUR
VAN DE TURKSE STAAT

BALANS VAN 3 JAAR MILITAIRE DIKTATUUR

Na 3 jaar het repressief militair regime doorstaan te hebben, berust Turkije, bij de 3de verjaardag van de militaire coup van 12 september 1980, in de zogenoemde verkiezingen die in november gehouden zullen worden, terwijl slechts 3 partijen die gevormd werden met de steun van het leger, toegelaten zijn om deel te nemen aan de strijd.

6 november 1983 zal de datum van de overgang van een open militaire diktatuur naar een zogenaamd "parlementair regime", geleid door de militairen, zijn.

Uiterlijk lijkt het leven in Turkije vandaag normaler dan 3 jaar geleden op de vooravond van de coup die 5 legergeneraals aan de macht bracht. Er staan geen slogans op de muren, er zijn geen politieke moordenaars op straat en in de fabrieken wordt niet gestaakt.

Het politiek geweld in de straten werd vervangen door staatsterreur; de slogans op de muren door portretten en standbeelden van Generaal Evren; de sociale onrust in de fabrieken door repressie die het volk tot armoede veroordeelde.

In vorige *Bulletins* gaven we reeds alle details aangaande de anti-demokratische praktijken van de militaire junta.

Het derde jaar van de fascistische militaire diktatuur werd gekenmerkt door de verstrakking van de staatsterreur en een aantal wetten, uitgevaardigd door de junta om terreur en repressie te institutionaliseren.

Ten eerste werd op 7 november 1982 de nieuwe grondwet van de Republiek Turkije per referendum aangenomen. Met een kiespubliek dat geïntimideerd werd, en alle kritiek verboden, was het resultaat nauwelijks een verrassing. Niettegenstaande weigerde 9 procent van het kiespubliek van 20.7 miljoen personen, te stemmen, en stemde 8 procent tegen. In tegenstelling met de officiële propaganda, die zegt dat 91,7 procent van alle burgers boven de 21 jaar voor de nieuwe grondwet stemden, werd de tekst die Generaal Evren automatisch voor 7 jaar president van de republiek maakt, goedgekeurd met 83 procent.

Vooraf in de Koerdische gebieden, die een nooit voorheen meegemaakte repressie te verduren kregen, daalde het aantal "ja" stemmen tot 64 procent.

Vóór het referendum was tegenpropaganda officieel verboden, degenen die met dit verbod geen rekening hielden belandden in de gevangenis. Terwijl de vorige verkiezingen plaats hadden onder de waakzame blik van vertegenwoordigers van de politieke partijen, werden ditmaal staatsbedienden, aangesteld door de junta, belast met het controleren en de telling van de stemmen. In vele stemurnen zaten er alleen "witte" biljetten. Boven sommige urnen plaatsten supporters van de junta spiegels die het mogelijk maakten de kleur van het biljet dat door de kiezer ingestoken werd, te zien. Daarbij waren de blauwe biljetten, tegen de grondwet, duidelijk donkerder in de envelop en het papier was dikker, zodat de ambtenaren dit konden onderscheiden.

Tijdens zijn one man show vóór de stemming beschreef Evren de mogelijke tegenstanders van de grondwet als terroristen. Hij voegde eraan toe dat, indien de grondwet verworpen werd, dit betekende dat het volk de democratie weigerde, en hij dit zou beschouwen als een uiting van hun wens, dat het militair bewind verder gezet werd.

Het grondwetsvoorstel, goedgekeurd onder de dreiging van bajonetten, bevat anti-demokratische artikels, fascistische instellingen, beperkingen van de fundamentele vrijheden en schendingen van de mensenrechten.

Eén van de meest treffende beperkingen die door de junta opgelegd werden, was het verbod om opnieuw

aan politiek te doen voor de leiders van de ontbonden politieke partijen. De details van de anti-demokratische voorzettingen van de grondwet werden uitgelegd in de *Bulletins* van juli-oktober 1982.

Na de rok en hoge hoed van "President van de Republiek" aangetrokken te hebben, startte Generaal Evren, met de bewering dat hij de absolute steun van de natie had, een campagne van het invoeren van nieuwe wetten om de Staat te hervormen, en begon hij met het rekruteren van politiekers van het nieuwe type, om politieke partijen te stichten voor het toekomstig geleid "parlementair regime".

In feite adopteerde de Nationale Veiligheidsraad sinds de coup 581 wetten; 388 daarvan werden vooraf besproken door de Raadgevende Vergadering, die gevormd werd als marionet van de militairen.

Vóór de parlementsverkiezingen werden alle fundamentele wetten betreffende de nieuwe structuur van de staat reeds uitgevaardigd door de junta.

Zoals duidelijk naar voor komt in de tabel zijn alle staatsorganen verbonden met de President van de Republiek. Deze nieuwe structuur werd reeds bepaald door de grondwet die verleden jaar goedgekeurd werd. De nieuwe wetten detailleren de oprichting en funktivering van iedere instelling. In aanmerking genomen dat voor het aannemen van een voorstel voor een grondwetswijziging een 2/3 meerderheid van het totaal aantal leden van de Nationale Vergadering, en dat de eerste Nationale Vergadering zal bestaan uit afgevaardigden die het vertrouwen van de junta genieten, zal het onmogelijk zijn de grondwet aan te passen. De nieuwe staatsstructuur, gebaseerd op een despotisch presidentieel systeem, zal dus zeker blijven bestaan tot de nieuwe parlementsverkiezingen die zouden moeten plaatshebben in 1988.

1. President van de Republiek: Terwijl de President van de Republiek een staatsymbool was vóór de militaire coup, heeft deze nu uitgebreide macht voor de "*toepassing van de grondwet en het harmonieus funktioneren van de staatsorganen te verzekeren*": vooral om wetten uit te vaardigen, om wetten terug te zenden naar de Vergadering om ze te herzien, om indien hij dit nodig acht, de wetgeving betreffende een grondwetswijziging aan een referendum te onderwerpen, om een beroep te doen op het Grondwetgevend Hof voor het annuleren van wetten, om nieuwe verkiezingen voor de Nationale Vergadering te vragen, om ministers te ontslaan en de ministerraad voor te zitten. Hij moet geen rekenschap meer afleggen voor de Nationale Vergadering.

Bij het uitvoeren van zijn functies beschikt de President van de Republiek over verscheidene organen die vóór de coup niet bestonden.

2. Presidentiële Raad: Volgens een voorlopig artikel van de grondwet verwerven de 4 leden van de huidige militaire junta de titel van lid van de Presidentiële Raad. Voor een periode van 6 jaar zal deze Raad wetten die aangenomen werden door de Nationale Vergadering en voorgelegd werden aan de President van de Republiek, onderzoeken, zij eullen hun oordeel geven over zaken betreffende het houden van nieuwe algemene verkiezingen, het uitoefenen van macht in noodtoestand en de maatregelen die moeten genomen worden in noodtoestand, ze zullen tevens aangelegenheden onderzoeken die verband hebben met interne en externe veiligheid.

3. Het Algemeen Sekretariaat van de President van de Republiek: De vroegere bevelhebber van de NAVO-strijdkrachten van Zuidoost-Europa, de gepensioneerd generaal Sedat Güneralp werd reeds tot se-

De militairen lieten het hier niet bij, en stelden onlangs een nieuwe wet op die voorziet dat de enige 3 politieke partijen die aan de verkiezingen deelnemen, toelating krijgen om deel te nemen aan de toekomstige lokale verkiezingen. Zodoende zullen 12 andere politieke partijen de eerste 5 jaar geen zetel hebben in de Nationale Vergadering, noch in de gemeenteraden.

Men dient aan te stippen dat het vormen van een

politieke partij, op basis van de arbeidersklasse of van de Koerdische bevolking van Turkije, reeds verboden werd door de provisies van de grondwet. Zelfs als andere partijen zouden mogen deelnemen aan de verkiezingen zou dit nog een anti-demokratische verkiezing zijn. Naast een partij van de arbeidersklasse of een Koerdische partij verdroeg de militaire junta zelfs de competitie van andere partijen van rechts niet.

STAATSTERREUR

De militarisering van de staat, onder het mom van "parlementair regime" werd nog niet geconfronteerd met een georganiseerde oppositie, omdat vanaf de eerste dag van de militaire machtsovername, alle democratische en politieke organisaties en vakbonden een nooit eerder meegemaakte repressie ondergingen. De militaire junta die aan de macht kwam onder het voorwendsel een einde te maken aan het politiek terrorisme heeft dit vervangen door staatsterreur.

Alle politieke partijen werden eerst geschorst, later werden ze door de junta ontbonden. Honderden politieke leiders en parlementsleden, inclusief de vroegere premiers Süleyman Demirel en Bülent Ecevit, werden vervolgd en in de gevangenis gestopt. Demirel en 15 andere vroegere politieke leiders zitten nog steeds onder arrest in een radarbasis op de Dardanellen.

Een door de militairen gesteunde regering onder het voorzitterschap van een gepensioneerde admiraal, Bülent Ulusu, volgde 3 jaar lang gehoorzaam de politiek uitgestippeld door de junta.

De meeste burgerlijke gouverneurs en burgemeesters werden vervangen door hoge officieren, en topbureaucraten door personen die het vertrouwen van Generaal Evren genoten. Zowat 18.000 staatsbeambten, 2.000 rechters en aanklagers, 1.300 politiemannen, 700 universiteitsprofessoren en 5.000 leraars werden door de militairen ontslagen of onder druk gezet om zelf hun ontslag aan te bieden.

Zoals we in het vorig *Bulletin* in detail bespraken, behandelden de aanklagers van de krijgswet vanaf het uitroepen van de krijgswet eind 1978 tot 30 juni 1983, 62.639 zaken die naar de krijgswethoven gestuurd werden, die hoven veroordeelden reeds 33.891 personen voor hun politieke opinies of activiteiten. Momenteel zitten er nog 21.046 personen in de militaire gevangenis. 7.183 daarvan zijn veroordeeld, 13.432 zitten in voorlopige hechtenis en 431 werden onder verzekerde bewaring geplaatst. 18.754 personen zaten hun gevangenisstraf reeds uit.

Tijdens de mensenjachten werden meer dan 500 personen op straat doodgeschoten door de veiligheidsdiensten. Volgens een communiqué van de Internationale Liga voor de Mensenrechten, uitgegeven op 19 februari 1982, werden alleen al in de eerste 17 maanden na de coup, 170.958 personen in hechtenis genomen voor een voorlopig onderzoek. Onder hen waren 203 parlementsleden, 79 journalisten en schrijvers, 93 rechters en aanklagers, 35 distrikt-gouverneurs, 300 burgemeesters, 6.191 leraars en 6.758 staatsbedienden. Meer dan 100.000 van hen werden na 3 maand opsluiting zonder gerechtelijk bevel, vrijgelaten.

Nog 5.854 personen werden door de militairen gezocht wegens hun opinies of politieke activiteiten.

De militaire junta startte een verklikingscampagne tegen de gezochte personen en in 3 jaar kreeg de NVR ongeveer 150.000 brieven van mensen die personen aanklaagden.

Begin 1983 maakten de militairen bekend dat 400.000 burgers het recht ontnomen werd te reizen, wegens de rechtsprocedures die tegen hen ingespannen werden.

Er werd trouwens een Centrum voor verzameling van Gegevens opgericht bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken, en alle Turkse burgers worden geregistreerd met alle gegevens over hun privé- en beroepsleven, evenals over hun politieke opinies. Het ministerie verklaarde in 1982 dat 36.771 politieke activisten dankzij dit computersysteem gepakt konden worden. Er werden tevens computers geïnstalleerd aan de grensposen, om de reizen van dissidenten efficiënter te kunnen nagaan.

In april 1983 besloot de Ministerraad om vanaf 1984 de nationale identiteitskaarten te vervangen door nationale veiligheidskaarten. Vingerafdrukken, evenals de informatie over identiteit en een foto van de houder zullen op de nieuwe kaarten staan.

Hoewel de maximale capaciteit van de burgerlijke gevangenis 55.000 is, maakte het Ministerie van Justitie op 20 juni 1983 bekend dat er 78.886 personen in opgesloten zitten. Om de overbevolking van de gevangenis te plaatsen werden er 67 nieuwe gevangenis gebouwd. Er werden 5 speciale gevangenis gebouwd voor degenen die door de militairen schuldig bevonden werden aan "politieke gewelddaden".

Door de wetgeving op het krijgswetregime 10 maal te wijzigen, kregen de commandanten van de krijgswet de bevoegdheid om opdracht te geven te schieten op elke verdachte in de straat, het in beslag nemen en verbieden van publikaties, platen, cassetten, films, het doorzoeken van individu's en hun woonplaats zonder gerechtelijk bevel.

Na de staatsgreep kwamen tevens alle politiemachten onder de bevoegdheid van de commandanten van de krijgswet. De militaire junta besteedde een bedrag van 99 miljard TL aan de reorganisatie van de politie. Men besloot het aantal politiemannen van 50.000 op 121.000 te brengen, en een "rapid deployment force" op te richten in iedere belangrijke stad van Turkije. Met de hulp van West-Duitsland en de VS wordt het politie-apparaat uitgerust met moderne wapens, pantservoertuigen en helikopters.

Volgens een wet die op 4 juni 1983 door de NVR aangenomen werd, zullen personen, wiens activiteiten als gevaarlijk voor de publieke orde beschouwd worden, gedwongen worden tot een vorm van exiel, door beperkt te worden tot een bepaalde lokaliteit. Voor verplaatsingen buiten het geoorloofd gebied zullen dergelijke personen een toelating moeten krijgen van de krijgswetoverheid.

Aangezien al het grondgebied van Turkije onder het krijgswetregime valt, moeten degenen die beschuldigd worden wegens hun politieke opinie en activiteiten, terechtstaan voor de militaire tribunalen die in de belangrijkste steden van Turkije opgericht werden.

De procedure die in de militaire hoven toegepast wordt is het bewijs van de schending van het recht op een eerlijk proces, voorzien door de Europese Conventie voor de Rechten van de Mens. De akten van beschuldiging zijn gebaseerd op bekentenissen die door foltering verkregen werden. In massa-processen worden de gevangenen niet allen tesamen voor de rechter gebracht, alleen groepen van 10 tot 15 personen zijn toegestaan. In de rechtszaal verlopen er procedures zonder eerst de identiteit van de gedaagde te bewijzen, zonder voorafgaand gerechtelijk onderzoek; in sommige gevallen verschijnen de gedaagden nooit voor het tribunaal. De getuigen zijn geconditioneerd vóór men ze voor het tribunaal brengt; de beschuldigten krijgen geen kans zichzelf te verdedigen. De toegestane tijd voor de verdediging is uiterst kort en soms mag de gedaagde in de rechtszaal zelfs niet spreken.

Door de Turkse strafwet te wijzigen heeft de NVR de gevangenisstraffen voor het maken van propaganda en voor organisaties met socialistische of fundamentalistische opinies, verzwaaert.

DOODSTRAFFEN

Eén van de meest treffende aspecten van de driejarige militaire repressie was de overvloed aan eisen voor doodstraf voor de militaire tribunaal. Niettegenstaande het feit dat de Raad van Europa op 28 april 1983 een aanvullende conventie van de Europese Conventie van de Rechten van de Mens goedkeurde, voor de afschaffing van de doodstraf, gaat het Turks regime, dat beweert een Europese democratie te zijn, verder met de terechtstellingen.

In de periode van 3 jaar werden 188 personen ter dood veroordeeld wegens politieke activiteiten en 37 daarvan werden reeds terechtgesteld.

Wat de eisen voor doodstraf aangaat, bereikte het totaal aantal 6.353 op 12 september 1983. De verdeling van de eisen voor doodstraf voor politieke en vakbondsorganisaties is als volgt:

- Revolutionaire Weg (Dev-Yol): 2.458
- Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK): 957
- Volksbevrijdingspartij/front van Turkije: 571
- Revolutionair Links (Dev-Sol): 529
- KP van Turkije/marxistisch-leninistisch: 261
- Revolutionaire KP van Turkije (TDKP): 177
- Koerdische organisatie KAWA: 154
- Bevrijding (Kurtulus): 118
- Confederatie van Progressieve Vakbonden: 68
- Unie van Marxistisch-Leninistische Gewapende Propaganda (MLSPB): 57
- Revolutionaire Unie van Kommunisten van Turkije (TIKB): 31
- Revolut. Voorhoede van het Volk (HDO): 31
- Nationale Bevrijding van Koerdistan (KUK): 18
- Stem van de Arbeider (Iscininin Ses): 18
- Koerdische organisaties Rızgari en Ala Rızgari: 13
- Volksbevrijdingsleger van Turkije (THKO): 12
- Koerdische organisatie TEKOSIN: 11
- Reorganisatie van de Kommunistische Partij van Turkije (TKP/TOK): 6
- Revolutionaire Unie van het Volk (DHB): 4
- KP van Turkije/Unie (TKP/B): 2
- Unie van Socialistische Jeugd (SGB): 2
- Revolutionaire Bevrijding (DK): 2
- Vereniging voor de strijd tegen de Werkloosheid (PIM): 1
- Kern van het Revolutionaire Rode Leger van Turkije (TIKOC): 1

Daarnaast eiste de aanklager op het gezamenlijk proces van de SP van Turks Koerdistan (TKSP) en PKK 37 doodstraffen.

Het totaal aantal doodstraffen dat geëist wordt vóór de leiders en de militanten van links en van Koerdische organisaties bedraagt 5.550, terwijl rechts slechts het gevaar van 803 doodstraffen loopt.

Hoewel de militairen verschillende processen inspannen tegen de leiders en activisten van de neo-fascistische Partij van Nationalistische Aktie (MHP), dit om een image van onpartijdigheid te scheppen, werden alle leiders, uitgezonderd Alparslan Türkeş en zijn 2 helpers, door de militaire tribunaal vrijgelaten.

Naast de linkse organisaties die hierboven vermeld worden, staan ook nog steeds duizenden progressieve personen terecht voor MTen op beschuldiging lid te zijn van de KP van Turkije (TKP), de Arbeiderspartij van Turkije (TIP), de Socialistische Arbeiderspartij van Turkije (TSIP), de Unie van de Arbeid (EB), de Weg van de Partizaan (PY), de Progressieve Jeugdvereniging (IGD), de Arbeiderspartij van Koerdistan (KIP), de Vereniging van Patriotische Revolutionaire Jeugd, de Socialistische Vaderland Partij (SVP), de Revolutionaire Jeugd (Dev-Genç), en de Arbeiders- en Landbouwerspartij van Turkije (TIKP).

Wat betreft de partijen die vóór de coup in het Parlement vertegenwoordigd werden, ondernamen de militairen gerechtelijke stappen tegen 203 ex-parlementsleden, 154 daarvan zijn van de Republikeinse Volkspartij (CHP), 2 van de Justitiepartij (AP), 30 van de Partij van Nationaal Heil (MSP), 15 van de Partij voor Nationalistische Aktie (MSP), en 8 ervan zijn onafhankelijk. Demirel en 15 andere politieke leiders van vroeger, die momenteel onder bewaking geplaatst zijn, zonder dat er rechtsprocedures tegen hen ingespannen zijn, maken hiervan deel uit. Ecevit, de leider van de CHP werd reeds een paar maal opgesloten om verklaringen die hij aflegde.

De voorzitter van de MSP, Necmettin Erbakan, werd tot 4 jaar gevangenis veroordeeld en 22 andere leiders van de partij tot gevangenisstraffen die tot 3 jaar gingen.

Volgens de Franse Liga voor de Mensenrechten werden 300 van de 1.600 ontslagen burgemeesters van Turkije door de militairen na de coup gearresteerd. De gevallen van 3 burgemeesters, M. Ahmet İsvan van Istanbul, M. Mehdi Zana van Diyarbakir en M. Fikri Sönmez van Fatsa werden als voorbeeld genomen omdat ze alle drie in de gevangenis gefolterd werden en hun processen voor MTn nog steeds verdergaan.

Er werden trouwens ook rechtsprocedures ingespannen tegen vele democratische organisaties zoals de Leraarsvereniging (TOB-DER), de Unie van Architecten en Ingenieurs (TMMOB), de Unie van Landbouwerscoöperatieven (Köy-Koop), het Turks Vredescomité, de Balie-Vereniging van Istanbul, de Vereniging van Staatsbedienden (Tüm-Der), 25 progressistische vakbonden aangesloten bij DISK en zelfs de regeringsgezinde Türk-İs, de Turkse schrijversbond (TYS), de Kamer van Scheikundigen, de Vereniging van Universiteitsprofessoren (TUMOD) en de Kultuurvolkshuizen. De leiders van Tüm-Der en Köy-Koop werden reeds tot gevangenisstraffen veroordeeld.

FOLTERING

Ondanks protesten van de internationale mensenrechtenorganisaties, stopte de militaire junta niet met het folteren van haar politieke tegenstanders in onderzoekcentra en militaire gevangnissen. Zoals ook in de loop van het eerste en het tweede jaar van het regime bereikten ook tijdens de afgelopen twaalf maanden vele aantijgingen over foltering de wereldpers.

Eén van de meest treffende onthullingen kwam van M. Abdullah Bastürk, voorzitter van de Confederatie van Progressieve Vakbonden DISK, tijdens de

zitting van 15 december 1982 van het proces van DISK, dat bijgewoond werd door een delegatie van ICFTU. (Zie het *Bulletin* van december 1982.) In zijn verzoek aan het MT zei Bastürk: "Hoewel we niet veroordeeld werden, en hoewel we geloven dat het onmogelijk is om ons te veroordelen, is men de doodstraf die men voor ons vraagt langzaam maar concreet aan het uitvoeren, door de omstandigheden van onze opsluiting waaronder we lijden."

Alle gedaagden van het DISK-proces maakten tijdens hun ondervraging bekend dat ze gefolterd werden. De voorzitter van de Vakbond voor Mijnwerkers, M. Cetin Uygur werd door foltering verminkt.

De accountant van Töb-Der, M. Abdullah Gülbudak, werd in de gevangenis van Ankara door gevangenisbewakers doodgeslagen.

Amnesty International meldde de dood van Mustafa Hayrullahoglu, Mzlum Dogan, Kemal Pir en Mehmet Hayri Durmus in de militaire gevangnissen.

Alle pogingen van internationale mensenrechtenorganisaties om de Turkse militaire gevangnissen te bezoeken en gevangenen te interviewen werden door de junta categoriek geweigerd onder het voorwendsel dat deze gevangnissen zelfs niet toegankelijk zijn voor Turkse waarnemers en reporters.

Omdat het onmogelijk is om van zich te laten horen via de normale weg, gingen 2.500 gevangenen op 4 juli 1983 in de gevangnissen van Istanbul in hongerstaking. Dit verzet breidde zich uit tot andere steden en het totaal aantal politieke gevangenen die in hongerstaking gingen, op verschillende ogenblikken en voor verschillende tijdsduur, liep op tot 6.000. Zij vragen vooral het afschaffen van het gevangenisuniform, en het stopzetten van foltering, verdrukking, alle vormen van verbodsbepalingen, de onderdrukking en het systeem van individuele cellen.

In hun oproep tot de wereldopinie maakten de hongerstakers tevens het overlijden bekend van Hakan Mermeroluk, Serif Akkaya en Hakkı Hocaoglu, door foltering of door slechte behandeling in de militaire gevangnissen.

Amnesty International verklaarde dat het twijfelachtig is of alle aantijgingen over foltering die aan de autoriteiten gerapporteerd werden, wel degelijk onderzocht werden zoals de junta beweert.

CENSUUR OP DE PERS

De Turkse pers werd gecensureerd in het begin van het militair bewind. Naast alle kranten en bladen die vóór de coup verboden werden, kregen 3 dagbladen, *Demokrat*, *Aydinlik* en *Hergün* definitief verbod om te verschijnen op 12 september 1980. Sedertdien kregen vele nieuwsbladen en periodieken tijdelijk publicatie-verbod. Hier volgen de bladen die het laatste jaar tijdelijk verboden werden: *Milliyet*, *Tercüman*, *Günes*, *Hürriyet*, *Cumhuriyet*, *Günaydin* (het betreft hier de meest invloedrijke dagbladen van het land), *Milli Gazete*, *Nokta*, *Gemli Körfezi*, *Azizye Postası*, *Hürsöz*, *Maya*, *Yeni Nesil*, *Türkiye*, *Isparta* en *Yankı*.

Naast de officiële censuur werden alle kranten verplicht zelfcensuur toe te passen om verder publicatieverbod te vermijden.

Volgens het dagblad *Cumhuriyet* vervolgden de militairen sinds de militaire coup tot 31 maart 81, 98 journalisten en 83 van hen staan nog terecht voor militaire tribunalen of zitten hun gevangenisstraf uit.

Naast de journalisten wiens naam verscheen in het *Bulletin* van september 1982, werden volgende personen het laatste jaar het slachtoffer van rechtsprocedures wegens hun artikels of publicaties:

Muzaffer Erdost, Sadık Albayrak, Nazlı Ilıcak, Okay Gönensin, Mehmet Kemal, Oktay Akbal, İbra-

him Arık, Aydogdu İlter, Tahsin Yılmaz, Akın Kıvanç, Aydın Senesen, Sezgin Tüzün, Metin Tokar, Dogan Heper, Yalçın Küçük, Sadun Aren, Arif Damar, Yazgüllu Aldogan, Ramazan Güntay, Akın Simav, Yılmaz Güney, Mehmet Ozgen, Aydogan Büyükdözen, Server Tanilli, Candemir Ozer, Sadi Ozansu, Osman Sahin, Emil Galip Sandalcı, Arslan Baser Kafaoglu, Aydın Karasüleymanoglu, Nadir Nadi, Hasan Karakaya, A. Aydın, Kamil Taylan, S. Torfilli, Güzel Aslaner, Osman Yesil, Yüksel Erdogan, Cezmi Kırımlı, Veyis Sözer, Hayati Asilyazıcı, Savas Dinçer, Siar Yalçın, Aziz Nesin, Ferhat Akdag, Tamer Kayas, M. Faruk Ozbay, Nazım Ozbay, Sahin Tekgündüz, Teoman Orberk, M. Ali Kutlu, Dogan Yurdakul, Recep Maraslı, Müjdat Gezen, Ozgen Seçkin, Hasan Baykara, Deniz Kalkavan, Remzi Aydın, Isık Yurtçu, Mehmet Ataberik, Ergun Göze, İlter Aydogdu, Sadık Gürbüz.

18 eminente schrijvers en dichters van het land, Aziz Nesin, Bekir Yıldız, Adnan Ozyalçın, Sükran Kurdakul, Demirtas Ceyhan, Alpay Kabacalı, Osman Saffet Arolat, Atilla Ozkırımlı, Atıl Behramoglu, Hasmat Zeybek, Orhan Apaydın, Asım Bezirci, Tekin Sönmez, Aziz Calıslar, Emil Galip Sandalcı, Kemal Sülker, Vedat Türkali et Mehmet Ali Sebük, staan terecht voor een MT omdat ze "de Turkse Schrijversbond TYS, omvormden in een clandestiene organisatie.

De Turkse Radio en TV-Maatschappij TRT werd reeds onder de controle van de generaals geplaatst. In de 3 jaar werden meer dan 100 programmamakers ontslagen of overgeplaatst naar ambten die met hun beroep niets te maken hadden.

Het publiceren van een nieuw dagblad is afhankelijk van de voorafgaande toestemming van de plaatselijke commandant van de krijgswet.

Alle linksgerichte boeken zijn sinds de coup van de planken verdwenen, en ze zullen er waarschijnlijk niet terugkeren al wordt de krijgswet opgeheven.

De boekenjacht-campagne van de krijgswetoverheid breidde zich zelfs uit tot de schoolboeken. Tevens publiceerde de regering geregeld lijsten van publicaties die in het buitenland gedrukt worden en die Turkije niet binnenmogen.

Een nieuwe wet voor de aanpassing van de wet op de pers wordt besproken in de Raadgevende Vergadering. Als deze aangenomen wordt zullen de gevangenisstraffen voor persovertreden nog zwaarder zijn dan voorheen, de procureur zal de bevoegdheid hebben om het even welke publicatie en drukmateriaal van de uitgever in beslag te nemen.

Volgens een persbericht van de Internationale Federatie van Journalisten, krijgen Turkse journalisten die voor westerse bladen werken dikwijls verwittigingen wegens hun artikels of worden zij geslagen en bedreigd door de politie.

Niet alleen de pers maar ook media zoals film, video en muziekcassetten zijn onderworpen aan de strakke censuur. O.a. de geprezen film *Gandhi* werd door de militairen verboden. Een regeringsdecreet bepaalt tevens dat individu's of maatschappijen die in Turkije willen filmen, hiervoor toelating moeten krijgen van de Staat.

De regering stelde ook een nieuwe wet op die de staatscontrole op de filmindustrie verzwakt. De wet voorziet in een voorafgaande toelating van de overheid om een film te mogen draaien.

AANVAL OP DE UNIVERSITEITEN

De moeilijkheden op de Turkse universiteiten begonnen met de adoptie van de controversale wet die de oprichting bepaalt van een 25-ledige Hogere Onderwijsraad (YOK), die het centrale bestuur vormt van de 27 universiteiten van Turkije, hun 6.723 profs,

hun 12.000 assistenten en onderrichters en een studentenpubliek dat op 350.000 geschat wordt.

Volgens deze wet werden de leden van YOK, evenals de rectors, benoemd door de chef van de junta. Met de adoptie van de nieuwe grondwet werden de universiteiten verdere beperkingen opgelegd.

Op 10 november 1982 begon YOK alle profs en assistenten die als "onaanvaardbaar" beschouwd worden, te liquideren. Tegen het eind van 1982 ontsloeg YOK 450 universiteitsleden.

Bovendien gaven de krijgswetcommandanten, gebruikmakend van hun bevoegdheid, opdracht voor het ontslag van nog 101 profs.

Op 21 augustus 1982 maakte men trouwens nieuwe disciplinaire maatregelen bekend en verplichtte men de universiteitsleden en studenten de richtlijnen van YOK betreffende kleding en uiterlijk voorkomen te respecteren. Alle gebaarde profs konden kiezen: baard af of job kwijt.

Uit protest tegen deze dwingende maatregelen namen binnen de 6 maand 160 personen zelf ontslag of vroegen ze hun pensioen aan.

De militaire regering, die nog steeds geen vertrouwen heeft in de universiteiten, stelde een nieuwe wet op om het leger toe te laten zijn eigen universiteiten en onderwijsinstellingen op te richten.

In het kader van de hervorming van het cultureel en het wetenschappelijk leven was één van de meest sinistere aanslagen van de junta de stichting van het Atatürk Hogerinstituut voor Cultuur, Taal en Geschiedenis. Dit orgaan, voorzien door de grondwet, zal onder de bevoegdheid van de President staan en het zal de wetenschappelijke research leiden en de ideeën, principes en hervormingen van Atatürk, en de Turkse cultuur, taal en geschiedenis, verspreiden. Alle wetenschappelijke werken in het land zullen uitgevoerd worden volgens de richtlijnen van het Instituut.

VERDRUKKING VAN DE ARBEIDERSKLASSE

Sinds de allereerste dag van het militair regime was de arbeidersklasse het voornaamste doelwit van de staatsterreur.

De Confederatie van Progressieve Vakbonden (DISK) werd verboden en de 85 ambtenaren ervan staan nog steeds terecht voor een militair hof in Istanbul. Voorzitter Bastürk en zijn 67 kameraden lopen het gevaar ter dood veroordeeld te worden.

Hierbij komt dat na de coup meer dan 2000 vakbondsbeamten en militanten gearresteerd werden, de meesten van hen staan nog steeds terecht in de processen tegen 25 vakbonden die aangesloten waren bij DISK. Andere vakbonden, onafhankelijke of aangesloten bij Turk-Is werden tevens het slachtoffer van gerechtelijke vervolging.

Wat Türk-Is, de Confederatie van Turkse Vakbonden betreft, deze werd, als beloning voor zijn medewerking met het regime, niet verboden. De sekretaris-generaal ervan, Sadik Side, maakte deel uit van de militaire regering en behield zijn zetel ondanks hevige protesten van internationale vakbondsorganisaties. Alhoewel de aansluiting van Türk-Is bij ICVV door deze laatste opgeschort werd in 1981, werd deze maatregel dit jaar opgeheven omdat Side niet langer zijn functie uitoefende. Desondanks verklaarde Side herhaaldelijk dat hij zijn functie opnieuw zal opnemen na de parlementsverkiezingen.

Nadat de nieuwe grondwet aangenomen werd be-toonden de leiders van Türk-Is hun onderwerping aan de diktatuur door Generaal Evren een gouden plaat aan te bieden als dankbetuiging.

Drie jaar lang ging Türk-Is door met het innen van bijdragen van zijn leden, dit zonder zich enige

moeite te geven om de belangen van de arbeiders te verdedigen. Alle eigendommen van DISK en zijn aangesloten bonden werden in beslag genomen door de Staat en de bijdragen van de leden werden ingezameld door de curatoren die aangeduid werden.

Aangezien het recht van collectieve onderhandeling en staking afgeschaft werd, wordt het percentage van de loonsstijgingen bepaald door de Hoge Scheidsrechterlijke Raad. Deze Raad, handelend op advies van het IMF om de lonen te bevriezen, stond slechts belachelijke loonsverhogingen toe. Terwijl de inflatie over de laatste 3 jaar 100 percent bedroeg, blijft de totale loonsverhoging voor diezelfde periode op 50 percent. Dat maakt dat de koopkracht van de arbeiders met de helft daalde sinds de dag van de coup.

Terwijl een familie van 4 personen voor zijn noodzakelijke uitgaven 95.000 TL per maand nodig heeft (zowat 1000 DM), is het minimumloon 10.000 TL (ongeveer 100 DM) en het huidige gemiddeld loon is 20.000 TL (ongeveer 200 DM).

Daarbij steeg het officieel aantal werklozen met 18,19 percent terwijl dit 14 percent was vóór de coup.

De stijging van de werkloosheid is het resultaat van de recessie van de nationale economie, die veroorzaakt wordt door het dalen van de koopkracht. In feite daalde het aandeel van de arbeiders en bedienden in het nationaal inkomen van 32,5 percent in 1972 naar 16,2 percent in 1982. Bijgevolg:

- kon 2/3 van de fabrieken de produktie niet opvoeren
- daalde het gemiddeld capaciteitsgebruik in de industrie tot 59 percent.

Ondanks de propaganda dat de drastische maatregelen een heropleving mogelijk maakten van de Turkse export en van de transfers van vreemde valuta van de Turkse migranten, tonen officiële statistieken toch een afgang op 2 gebieden: de export-inkomsten dekken slechts 58 pc van de import-uitgaven voor de eerste zes maanden van 1983, terwijl deze verhouding in 1982 65 pc was. Wat betreft de transfers van migranten bleef men de eerste 5 maanden van dit jaar op 600 miljoen dollar, terwijl dit voor de corresponderende periode van 1982, 750 miljoen dollar was.

Naast de mislukking betreffende de inkomsten zal Turkije ook verplicht zijn haar buitenlandse schuld, die opliep tot 20 miljard dollar door de leningen die door internationale financieringsinstellingen toegestaan werden als vergoeding voor de concessies toegestaan aan het IMF, te betalen.

Aangezien er geen hoop is dat er een einde komt aan de recessie en de werkloosheid, nam de junta, om het beperken van de loonsverhoging permanent te maken, een reeks sociale wetten aan.

Zoals benadrukt door ICVV maakt de nieuwe wetgeving op vakbonden en collectieve onderhandelingen, het uitoefenen van syndikalisme letterlijk onmogelijk. De nieuwe beperkingen werden toegevoegd aan deze die reeds in de nieuwe grondwet stonden, het kumulatief effect heeft tot doel de vakbonden onderdanig te maken en ze om te vormen tot instrumenten van regering en werkgevers.

De Turkse werkgevers zijn zo ingenomen met de nieuwe wetten dat de voorzitter van de Confederatie van Werkgeversvakbonden, Halit Narin, zei: "Wij weenden 20 jaar lang terwijl de vakbonden lachtten... Nu is het hun beurt!"

VERDRUKKING VAN DE NATIONALITEITEN

De verdrukking van de Koerden van Turkije, die reeds bestaat sinds het uitroepen van de Republiek, nam na de coup enorme afmetingen aan. 2/3 van de effectieve strijdkrachten zijn in Koerdistan gelegerd.

STAATSTERREUR IN HET BUITENLAND

Gebruikmakend van vliegtuigen, helikopters en pantserwagens voeren de commando-eenheden raids uit op Koerdische steden onder het voorwendsel "wapens te zoeken". Na de bevolking geslagen en beledigd te hebben arresteren ze degenen die zich inzetten voor een politieke of democratische beweging die het respect eist voor de fundamentele rechten en vrijheden van de Koerden.

Volgens de Internationale Liga van de Mensenrechten werden er sinds de machtsovername 81.634 Koerden gearresteerd. Meer dan 1000 Koerdische militanten worden bedreigd door de doodstraf.

De muren van de gevangenissen waar Koerden opgesloten zitten staan vol zinnen zoals "Een Turk is de hele wereld waard" en "Gelukkig zij die zeggen Ik ben Turk!". De Koerdische gevangenen die vernederingen en onmenselijke behandelingen moeten doorstaan worden in de militaire gevangenissen gefolterd. Amnesty International maakte verschillende gevallen bekend van personen die doodgefolterd werden. Op 15 september j.l. meldde AI het overlijden van 2 gevangenen in de militaire gevangenis van Diyarbakır.

Niet alleen Koerden, maar ook Turkse intellectuelen zoals universiteitsprofessor Ismail Besikçi, die de rechten van de Koerden verdedigt, werd veroordeeld tot 10 jaar gevangenis.

De anti-Koerdische operaties beperkten zich niet binnen de grenzen van Turkije. Op 26 mei j.l. begaven 2 brigades van de buitengewone afdeling van de Turkse rijkswacht en parachutisten zich op Iraaks grondgebied voor een voorafgeplande zuiveringsoperatie tegen de Koerden in Irak. Volgens de Democratische Partij van Koerdistan omsingelde het Turkse leger tussen de 20.000 en de 30.000 Koerden, de meerderheid vrouwen, kinderen en bejaarden. Het aantal gevangenen wordt op 1.500 á 2.000 geschat.

De export van de staatsterreur heeft niet alleen Koerden die leven in het buurland van Turkije tot doelwit, maar ook de tegenstanders van het regime die in het buitenland leven.

Sedert de militaire staatsgreep werden 1.242 burgers aangemaand naar Turkije terug te keren en zich over te geven. Ze worden ervan beschuldigd in het buitenland activiteiten te voeren tegen de Turkse staat. 78 van hen die weigerden terug te keren werd het Turks staatsburgerschap afgenomen, 15 werden aan de grens gevangen genomen en 29 gaven zich over. De procedures tegen 113 personen werden stopgezet omdat hun "onschuld" later bewezen werd.

Onder hen die hun nationaliteit verloren zijn o.a. de prijswinnende cineast Yilmaz Güney, de bekende Turkse zangeres Melike Demirag, Sanar Yurdatapan, Cem Karaca en 2 uitgever van Info-Türk, Dogan Ozgüden en Inci Tugsavul.

De Turkse staat vroeg reeds de uitlevering van 246 Turkse burgers, op grond dat zij schuldig zouden zijn aan politiek geweld. 36 van hen werden reeds uitgeleverd door verschillende Europese landen.

Eén van de personen die met uitlevering bedreigd werden was Cemal Kemal Altun, die op 30 augustus 1983 in Berlijn zelfmoord pleegde.

Daarenboven verwiery de Duitse overheid verleden jaar 10.000 van de 80.000 verzoeken om asiel, ingediend door Turkse burgers in West-Duitsland.

Hun uitlevering is reeds begonnen. Bij de landing van het vliegtuig worden de uitgeleverden door de Turkse politie gearresteerd en opgesloten.

Tot heden kregen ongeveer 1000 vluchtelingen asiel, terwijl de overstelpende meerderheid van de dossiers nog afgehandeld moeten worden.

NIEUWE TERREURINSTELLINGEN

De junta vindt 3 jaar terreur en intimidatie, en een nieuwe staatsstructuur, gebaseerd op een despotisch presidentieel systeem, nog niet voldoende.

Korte tijd voor de parlementsverkiezingen nam de NVR, als wetgevende macht, een hele reeks wetten aan die voorzien in de oprichting van repressie-instellingen, dit ter vervanging van de krijgswetcom-mandanten en -tribunalen.

Opperste gouverneurs: Het grondgebied van de Turkse staat zal in 9 verdeeld worden, ieder deel zal bestuurd worden door een opperste gouverneur die onmiddellijk in verbinding staat met de President van de Republiek. De gouverneurs van de 67 provincies van Turkije zullen onder hun bevoegdheid vallen. De gouverneurs en de opperste gouverneurs zullen buitengewone macht krijgen: ze mogen de activiteiten van verenigingen en vakbonden opschorten, periodieken en dagbladen verbieden, alle communicatiemiddelen controleren, opdracht geven om zonder verwittiging op een verdachte te schieten, dwangarbeid opleggen en bezittingen in beslag nemen.

Staatsveiligheidshoven: Ze zullen gevormd worden door burgerlijke rechters en ze zullen de krijgswethoven vervangen om misdaden tegen de staat en zijn interne en externe veiligheid te behandelen. Deze hoven, die opgericht zullen worden in de 8 grootste steden van Turkije, zullen tevens zaken behandelen met be-

trekking tot organisaties en propaganda die tot doel hebben de belangen van de arbeidersklasse en van de Koerden te verdedigen.

Verenigingen en vergaderingen: We bespraken reeds de beperkingen van de nieuwe wetgeving op de vakbondsrechten en de persvrijheid. Volgens 2 nieuwe wetten komen alle verenigingen, beroepsverenigingen en balie-verenigingen onder strikte controle van de staat. Zij mogen geen politieke verklaringen afleggen of deelnemen aan een activiteit die als politiek getint aanzien wordt. De Toeziende Raad van State heeft de bevoegdheid om op ieder ogenblik alle boeken van de verenigingen en van de vakbonden te controleren.

Volgens een andere wet hebben de gouverneurs de macht om het even welke vergadering of samenkomst te verbieden en de aanklagers kunnen de verantwoordelijken vervolgen, ze kunnen voor hen 3 jaar gevangenis eisen.

Met de nieuwe staatsstructuur en de buitengewone bevoegdheden van de President van de Republiek zal de nieuwe periode van "parlementaire democratie" slechts een karikatuur van het democratisch systeem, zoals dit gedefinieerd wordt door de Europese Conventie van de Rechten van de Mens, zijn, en het huidige militair regime zal nog ten minste zes jaar voortbestaan onder de diktatuur van 5 generaals, die de militaire coup van 12 september 1980 uitvoerden.